

Miljödepartementet
Klimatenheten, Nationellt
Martin Larsson

Ort
2021-09-06

Vår referens
Philip Thunborg

Dnr
M2021/01183

Remissvar gällande betänkandet Utfasningsutredningen (SOU 2021:48)

Företagarna har givits tillfälle att bidra med ett yttrande gällande rubricerat betänkande och lämnar härmed följande synpunkter.

Företagarnas övergripande synpunkter

Företagarna delar utredningens uppfattning att fossila drivmedel bör fasa ut och att det behöver ske på ett kostnadseffektivt sätt som inte skadar Sveriges konkurrenskraft jämfört med andra länder. För att Sverige ska klara de klimatmål som satts upp och för att EU ska lyckas bli klimatneutralt senast år 2050 krävs ett gediget omställningsarbete där företagens åtgärder spelar en stor roll.

Sammanfattningsvis är Företagarna positiva till utredningens ansats gällande utfasning av fossila drivmedel, men vill framföra vissa hinder för omställningen samt åtgärder som krävs för att utfasningen ska lyckas. Vi anser att utredningen gör rätt bedömning att ett nationellt förbud mot försäljning av bensin- och dieslbilar strider mot EU:s regelverk och därmed inte är en framkomlig väg. Samtidigt ser vi svårigheter med utredningens förslag om krav på nollutsläppsfordon i nybilsförsäljningen av personbilar 2030 vilket i praktiken utesluter allt förutom el- och vätgasbilar.

Företagarna ser stora hinder att uppnå den nivå av elektrifiering i transportsektorn som krävs utan en storsatsning på laddinfrastruktur, kapacitetshöjningar i elnätsinfrastrukturen och tillgång till fossilfri el.

Företagarnas synpunkter på förslagen

Utredningen föreslår att användningen av fossila drivmedel ska vara utfasad i Sverige senast år 2040 och att detta utfasningsår ska vara ett riksdagsbundet etappmål. För att detta mål ska nås på ett så kostnadseffektivt och hållbart sätt som möjligt har utredningen lagt fram förslag som grundas i angreppssättet ”utfasning genom infasning”. Denna infasning innebär en omfattande elektrifiering, minskad trafik och en övergång till förnybara drivmedel.

Transportsektorn står för en stor andel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser och insatser inom denna sektor behöver prioriteras för att minska utsläppen. Sveriges småföretag (företag med 0–49 anställda) tar idag ansvar för att minska sina utsläpp. Enligt Företagarnas rapport ”Hållbarhet som konkurrensfördel – småföretagen ställer om”, publicerad tillsammans med regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige och hållbarhetsbyrån Beyond Intent, ser vi att majoriteten av Sveriges företagare har ambitionen att minska sina utsläpp av växthusgaser och att hälften redan har vidtagit utsläppsminskande åtgärder. Bland de åtgärder där företagen ser störst möjligheter att minska sina utsläpp finner vi framför allt åtgärder kopplade till transporter. Val av tjänstebil samt inköp av

godstransporter och egna godstransporter är framträdande bland identifierade åtgärder. Samtidigt anser företagen att ökade kostnader är det största hindret för minskade utsläpp i verksamheten.¹

Vi ser därför svårigheter med utredningens förslag om krav på nollutsläppsfordon i nybilsförsäljningen av personbilar 2030 vilket i praktiken utesluter allt förutom el- och vätgasbilar. Infrastrukturen för sådana fordon är idag inte tillräckligt utbyggd i hela landet. Laddhybrider och fordon med vanliga förbränningsmotorer, som kan drivas på förnybara drivmedel, har därför en viktig roll i omställningen även under kommande år. Styrmedel som gör det dyrt att inte byta ut sitt fordon, exempelvis höjda priser på drivmedel eller fordonskatt, drabbar därför särskilt de som bor och verkar utanför storstäderna. Det är därför viktigt att det under en övergångsperiod fortsatt är möjligt att kunna köra fordon som har en förbränningsmotor.

Vidare vill vi påpeka att marknaden redan idag går mot att fasa ut fossila drivmedel och att statliga förbud och regleringar därmed inte är att föredra. Nybilsförsäljningen av elbilar och laddhybrider har ökat kraftigt under de senaste åren i Sverige och biltillverkarna har gått före i utvecklingen för en fossilfri fordonsflotta. Detta i kombination med kommande lagstiftning inom ramen för EU:s gröna taxonomi, som fasar ut ohållbara aktiviteter, är att föredra framför nationella förbud.

För att lyckas med en utfasning av fossila drivmedel måste laddinfrastrukturen byggas ut kraftigt och kapacitetshöjningar i elnätet ske så att tillförseln av el är tillräcklig i hela landet. För en påskyndad elnätsbyggnation behövs bland annat förenklade och förkortade handläggningstider och tillståndsprocesser. Den elektrifiering som utredningen förlitar sig på i sitt förslag om utfasningsår kommer dessutom kräva enorma mängder el. För att Sverige ska kunna ha en robust, planerbar och klimatneutral elproduktion bör alla fossilfria kraftslag på lika villkor finnas i systemet, kärnkraft inkluderat.

Företagarna välkomnar att utredningen tar upp problematiken som uppstår för lätta lastbilar i bonus-malussystemet. Vi har vid åtskilliga tillfällen, inte minst i vårt remissvar² kring de senaste ändringarna i bonus-malussystemet lyft detta problem. Personbilar och lätta lastbilar behandlas nu i samma system, vilket särskilt missgynnar fordon som används av olika serviceverksamheter, exempelvis hantverkare och distributionsföretag, eftersom de generellt är både tyngre och större än personbilar. Personbilar och lätta lastbilar har olika användningsområden, men då de behandlas i samma system kommer de lätta lastbilarna ofta vara på malus-sidan i systemet – även om de är betydligt mer miljöanpassade än andra likvärdiga modeller. Det vore därför rimligare att upprätta ett parallellt system för denna fordonskategori, där fordon med samma användningsområde jämförs med varandra, och därefter kan bonus respektive malus räknas ut.

Företagarna delar utredningens uppfattning att fossila drivmedel bör fasas ut och att det behöver ske på ett kostnadseffektivt sätt som inte skadar Sveriges konkurrenskraft jämfört med andra länder. Det är viktigt att Sverige fortsatt ligger i framkant vad gäller teknisk utveckling, innovation och omställning. Samtidigt är det viktigt att Sverige tar hänsyn till utvecklingen i övriga EU så att svenska företag inte missgynnas jämfört med företag i andra länder. För att en lyckad utfasning ska kunna ske i Sverige och Europa anser vi att internationella överenskommelser är att föredra framför nationella förbud.

Philip Thunborg
Näringspolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

¹ Företagarna, Fossilfritt Sverige & Beyond Intent, ”Hållbarhet som konkurrens fördel – småföretagen ställer om”, 2019. <https://www.foretagarna.se/contentassets/b50add3c586e450e8c69f13f4510d1e7/20190308-hallbarhet-som-konkurrensfordel--smaforetagen-staller-om---desktop.pdf>

² Företagarna, ”Remissyttrande av promemorian Förstärkt och förenklad miljöstyrning i bonus-malus-systemet, 2020/11/24. <https://www.foretagarna.se/contentassets/16b5bc343aaa49d3bff66fb9e6217a6f/fi202004288-foretagarna.pdf>